

ת"פ 69518/01/19 - מדינת ישראל נגד שלמה גמליאל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תאריך: 02 בנובמבר 2021

ת"פ 69518-01-19 מדינת ישראל נ' גמליאל

לפני
המאשימה
מדינת ישראל
כבוד השופטת עמיתה מרים דיסקין
ע"י ב"כ עו"ד דליה וייסברג

נגד

הנאשם
שלמה גמליאל
ע"י ב"כ עו"ד משה יוחאי

גזר דין

ההרשעה

בתום ניהול הוכחות הורשע את הנאשם בעבירה של **חבלה בנסיבות מחמירות**, לפי סעיף 333 בהוספת סעיף 335(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "**החוק**").

בהכרעת הדין עמדתי בהרחבה על נסיבות ביצוע העבירה ואיני רואה לחזור עליהן, אלא בקצירת האומר וככול שיידרש לגזירת הדין.

קבעתי, כי ביום 20.1.19, בערב, לאחר דין ודברים שפרץ בין המתלון לנאשם על רקע סכסוך שקדם לאירועי כתב האישום, נטל הנאשם סכין מטבח ויצא מדירתו למבואה בה היה המתלון באותה עת. כשהבחין המתלון בנאשם המתקדם לעברו ובידו סכין, ניסה להדפו ולהרחיקו ממנו, ובין השניים התפתח מאבק. במהלכו, שניהם נפלו לרצפה, ובעודם מתגוללים, דקר הנאשם את המתלון בבטנו ובכתפו הימנית (להלן: "**הדקירה**"). כחלק מאותו מאבק, נחתך המתלון מהסכין גם בכף ידו השמאלית. בנו של המתלון ניסה לסייע לאביו ותפס בידו של הנאשם, ובתגובה, הנאשם נשך אותו. (להלן: "**אירוע הדקירה**")

לשמע הצעקות נזעק למקום אחד השכנים, ולאחר שעלה בידו להפריד בין השניים, הוציא את הסכין מידו של הנאשם והרחיקה ממנו.

כתוצאה ממעשיו של הנאשם, נגרמו למתלון פצע דקירה בבטן ימין תחתונה, בגינו נזקק לניתוח חירום, שבמהלכו

בוצעה כריתה של המעי הגס, וכן, חתכים בכתפו הימנית ובכף יד שמאל (להלן: "הפגיעה"). המתלונן אושפז למשך 7 ימים בבית החולים.

כאמור, הנאשם הורשע בביצוע עבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 333 בהוספת סעיף 335(א)(1) לחוק, עליה עומד הוא לתת היום את הדין.

תסקירי שירות המבחן

תסקיר נפגע העבירה

התסקיר מתאר את חייו של המתלונן ומשפחתו עובר לאירוע הדקירה ואחריו, כפי שתואר על ידו במפגש עם עורכת התסקיר, ומתמקד בפגיעה הקשה שנגרמה לו בעקבותיו ובהשלכותיה על כול מישורי חייו, כמו גם, על תפקוד המערכת המשפטית כולה.

מהדברים שמסר המתלונן ניכר שזיכרון הפגיעה בו נחרט ונצרב עמוק בתודעתו על כול פרטיו. להתרשמות שירות המבחן, מאז הפגיעה הוא, אשתו ושלושת ילדיהם (בגילאי 17, 18 ו-22) חיים בתחושת חרדה ובדריכות מתמדת מפני האפשרות של מפגיעה חוזרת, ומשקיעים מאמצים רבים כדי לחוש בטוחים במקום מגוריהם הנוכחי, אליו נאלצו לעבור לאחר ובעקבות הפגיעה.

בהיבט של נזקי הפגיעה, שירות המבחן מעריך שתחום הנזק העיקרי מבחינת נפגע העבירה הוא פיזי. בעקבות הפגיעה הוא נדרש למעקב וטיפול רפואיים, בנוסף לבעיות בריאות עמן התמודד עוד קודם לפגיעה, ובהן, צנתור שעבר כ-5 חודשים עקב אירוע לבבי. העובדה שהנאשם דקר אותו בתקופה בה היה נתון בתהליך של החלמה והבראה, שהנאשם היה מודע לו, מעצימה מבחינתו את חומרתה ונזקה. ממסמכים שהציג המתלונן עולה, שלאור מצבו, הומלץ על ניתוח נוסף בהרדמה כללית, שיחייב תקופת שיקום נוספת ויגרור פגיעה נוספת בתפקודו בבית ומחוצה לו.

התסקיר מפרט שורה ארוכה וחמורה של תחומי נזק שהם תולדה ישירה של הפגיעה במתלונן, ובהם, המפגש הטראומטי שלו עם סכנת חיים מוחשית במהלך הפגיעה מלווה אותו תדיר ואינה מרפה; העובדה שנדקר בביתו, בסביבה בה התגורר תקופה ארוכה, פגעה קשות בתחושת הביטחון והמוגנות שלו; חוסר ההלימה, כפי שחווה נפגע העבירה, בין נושא הסכסוך לחומרת הפגיעה בו על ידי הנאשם, והתבטא בכך, שחרף ההיכרות הממושכת ביניהם ועל אף שידע שהוא מוחלש ונמצא בעיצומה של החלמה, לא חמל עליו, ועוד עשה זאת לעיני בנו, מעסיקה ומטרידה אותו. נתונים אלה מהווים, מבחינתו, בגידה קשה במשמעות המושגים של כבוד האדם, השכנות והידידות, שמעבר לכך פוגעת, בין היתר, גם ביכולתו לתת אמון ולסמוך על הסובבים אותו; העובדה שלא הצליח למנוע את הפגיעה בו ולהגן על עצמו, משליכה על תפיסתו העצמית והגברית, על תחושת מסוגלותו להגן על עצמו ועל משפחתו, וכיום, הוא חווה את עצמו כחלש ופגיע; המעבר לדירה באזור אחר שנכפה עליו ועל משפחתו מכורח הנסיבות ומחמת הפחד והחשש מהסלמה ופגיעה נוספת,

גרם לריחוק פיזי מאמו ואחיו, ובנוסף היה כרוך גם בהוצאות הכלכליות בגין תשלומי השכירות והצורך להגביר את שעות העבודה; הזיכרון הטורדני של הפגיעה מלווה אותו יום יום, בעיקר נוכח הצלקת שהותירה בגופו; מאז הפגיעה הוא חי בתחושה של חרדה מתמדת, כשהאפשרות שהוא עלול להיפגע שוב נמצאת בתודעתו וטורדת את מנוחתו, במידה מסוימת אף מנהלת אותו ומשליכה על אשתו וילדיו. לדברי המתלונן, כול כאב, גם מינורי, גורם לבני משפחתו חרדה גדולה מפני החרמה במצבו. להערכת שירות המבחן, העובדה שלא עלה בידו למנוע את הפגיעה בו ולהגן על עצמו, משליכה על תפיסתו העצמית והגברית, וכיום, הוא חווה עצמו חלש ופגיע; הפגיעה בזוגיות; השלכות הפגיעה בבנו שהיה עד לה ונמצא שהוא סובל מתסמינים פוסט טראומתיים, ובשל כך שולב בטיפול לעיבוד הטראומה.

סיכומי של דבר, להערכת שירות המבחן, מדובר בפגיעה שהפכה את המתלונן מאדם המכיר בערכו העצמי לאדם פגיע, חשדן, נעדר תחושת ביטחון ומוגנות. אדם המתנהל בדריכות וחשש מפני הישנות האלימות, וספקני באשר ליכולתו להגן על עצמו ועל קרוביו. התמודדותו עם השלכות הפגיעה ברמה הרגשית, פיזית כלכלית וחברתית מצריכה השקעה של כוחות רבים מצדו.

לאור האמור, שירות המבחן הביע דעתו לחשיבות הנודעת בחיוב הנאשם בפיצוי נפגע העבירה, כחלק מההכרה בפגיעה בו ובהשלכותיה רחבות הטווח על חייו, וכן, לצרכי שיקומו.

תסקיר המבחן אודות הנאשם

בעניינו של הנאשם הוגשו שני תסקירים, בהם תוארו בהרחבה רקעו האישי והמשפחתי, התייחסותו לעבירה בה הורשע, והערכת שירות המבחן לסיכון להישנות אלימות מצדו והסיכוי לשיקומו.

הנאשם, בן 51, נשוי ואב לשלושה, מתגורר יחד עם משפחתו ברמת גן, ועובד כ-14 שנים במחלקת התברואה של עיריית רמת גן. מהמלצות של מעסיקו אותן הציג הנאשם בפני עורכת התסקירים מצטיירת תמונה של עובד חרוץ ויעיל, בעל מזג טוב, המתפקד במסגרת עבודתו בצורה חיובית ותקינה ומבצע את המוטל עליו בנאמנות, שמעולם לא הסתבך בבעיות משמעת.

הנאשם נעדר עבר פלילי.

מהתסקיר עולה ששירות המבחן התרשם מאדם שבמהלך שנות התבגרותו התקשה להסתגל למסגרות מקובלות ומיקד את כוחותיו מגיל צעיר בעבודתו ובפרנסת משפחתו.

הנאשם הסביר את הרקע לביצוע העבירה בקשייו למצוא פתרון למחלוקת בינו לבין המתלונן על רקע בנייה של המתלונן מדרגות חיצוניות לביתו בסמוך לחדר השינה שלו, כשהוא תחושות תסכול ופגיעה ממנו נוכח התנהלותו ולאחר שכול הניסיונות לפתור את הסכסוך לא הועילו. בהיעדר כלים להתמודד עם מצבו, צבר הנאשם תחושות קשות כלפי

המתלונן, וכשהסכסוך ביניהם הסלים איבד באירוע העבירה שליטה ופעל באופן תוקפני ואלים, תוך קושי בוויסות רגשותיו ותגובותיו. לצד זאת, שירות המבחן מציין, שלא התרשם מדפוסים שוליים אלימים מושרשים המאפיינים את הנאשם וסבור שהתנהגות זו חריגה להתנהלותו ולאורח חייו. נוכח התנהלותו הבעייתית של הנאשם בעבירה שביצע העומדת בפער לתפקודו החיצוני, נקבע כי קיים צורך בהתערבות טיפולית בעניינו.

להערכת שירות המבחן, הנאשם מכיר בפסול שבהתנהגותו ובפגיעה שהסב למתלונן וחש צער בגינה, כאשר ההליך המשפטי והיותו נתון בתנאים מגבילים זמן ממושך היוו עבורו גורם מטלטל.

הנאשם קיבל את המלצת שירות המבחן להירתם לטיפול במסגרתו, ובין 9.3.21-1.6.21 השתלב בקבוצת הכנה לטיפול, הכוללת 12 מפגשים, ומיועדת לנאשמים שביצעו עבירות ונמצאים בראשית דרכם הטיפולית. מטרת הקבוצה לבחון את מידת נכונותם ומסוגלותם לקשר טיפולי משמעותי וממושך. הנאשם הגיע למפגשים כנדרש, השתתף באופן פעיל בשיח, הביע את עמדותיו בפתיחות ובאוטנטיות, היווה דמות משמעותית וניכר שנרתם לשיח הקבוצתי. לצד זאת, ניכר בו דפוס תקשורת המאופיין ברצון לרצות את האחר.

בשיחות עמו הביע הנאשם שביעות רצון מהקבוצה וביטא רצון להמשיך ולהשתלב בקבוצות ארוכות טווח בתחום האלימות. שירות המבחן התרשם, שלנאשם יכולת טובה להיתרם מהליכי טיפול ושיקום בעיתיו זה, והוסיף וציין, שגברה מודעותו לדפוס התנהלותו האימפולסיביים ולנוקשות החשיבתית שמאפיינת אותו, כמו גם, לקשייו בוויסות רגשותיו ותגובותיו באירוע העבירה.

בתסקירים נכתב, כי בדיקת הפרמטרים לגבי רמת הסיכון להישנות התנהגות אלימה מצד הנאשם ודרגת החומרה הצפויה אם יפעל שוב באלימות מעידה על **רמת סיכון נמוכה**.

בהערכת גורמי הסיכון להישנות ביצוע עבירות אלימות לבין גורמי הסיכון לשיקום, נבחנה קשת רחבה של פרמטרים הקשורים לדפוס אישיותו של הנאשם, חשיבתו, תפקודו, התנהגותו, דפוסיו בניהול קשרים בין אישיים, מאפייני העבירה ועברו הנקי. לעומת זאת, כגורמי סיכון נשקלו התנהגותו האלימה של הנאשם בעבירה, חומרתה והשלכותיה על המתלונן. כמו כן, נלקחו בחשבון קשייו של הנאשם להתמודד באופן מקדם עם המחלוקות בינו לבין המתלונן ולווסת את תגובותיו, וכן דפוס חשיבה נוקשים המאפיינים אותו.

כגורמי סיכון לשיקום נשקלו ההבנה שהנאשם מגלה ביחס לפסול שבהתנהגותו וחומרתה, החרטה והצער שהוא מבטא ביחס למעשיו, יכולתו להביע אמפטיה כלפי המתלונן ונכונותו לפצות אותו, ודיווחו שמאז ביצוע העבירה לא אירעו אירועים דומים. כמו כן, נשקלו התנהלותו התקינה במסגרת התעסוקתית ושיתוף הפעולה עם שירות המבחן והתנהלותו המקדמת במסגרת הטיפול, וכן, נכונות הנאשם להשתלב בהמשך טיפול בתחום האלימות במסגרת שירות המבחן. מעבר לכך, נלקחה בחשבון ההערכה שההליך המשפטי מהווה גורם מרתיע ומציב גבול עבורו לצד הערכת הסיכון הנמוכה.

המלצת שירות המבחן לעניין העונש כוללת שתי אלטרנטיבות. הראשונה, שילוב של מאסר שירוצה בעבודות שירות וצו

מבחן למשך שנה, נסמכת על חומרת העבירה והשלכותיה מול ההתרשמות מיכולתו של הנאשם להירתם להלכי טיפול ושיקום. השנייה, ענישה חינוכית וקונקרטיה בדרך של צו של"ץ בהיקף נרחב, מציבה במוקד את ההתרשמות מהחרטה של הנאשם על מעשיו ופגיעתו במתלון והאמפטיה כלפיו, ומיכולתו להירתם מהליכי טיפול ושיקום מפחיתי סיכון במצבו, לצד הערכת סיכון נמוכה להישנות ביצוע עבירות אלימות, וההערכה שריצוי מאסר בעבודות שירות יפגע בחלקיו המתפקדים של הנאשם ויביא להתדרדרות במצבו הנפשי, האישי והתעסוקתי. בהתאם לגישה זו, גובשה על ידי שירות המבחן תכנית של"ץ בהיקף של 350 שעות.

הראיות לעונש

ראיות לעונש מטעם התביעה

תצהיר נפגע העבירה ועדותו בבית המשפט

מעבר לתסקיר נפגע העבירה, ב"כ המאשימה הגישה לבית המשפט תצהיר נפגע עבירה מיום 14.12.20, שערך המתלון, בו הוא מתאר את נסיבות הפגיעה ותוצאותיה החמורות. במסגרת זו, מציין המתלון את פרטי ניתוח החירום שנאלץ לעבור בעקבות פציעתו הקשה, ניתוח שהיה כרוך בפתיחה של חצי בטן תחתונה, וכריתה של 40 ס"מ מהמעיים, וכן, כריתה של המעי הגס, שלאחריו נדרש אשפוז ממושך. לתצהיר צורפו תמונות ומסמכים רפואיים המבססים את האמור.

המתלון מתאר בתצהירו את הסבל הפיזי הנורא שהיה מנת חלקו לאחר ששוחרר לביתו, וההשלכות הפיזיות והנפשיות ארוכות הטווח עמן הוא מתמודד, שמתבטאות בבעיות עיכול, חולשה ועייפות תמידית, חוסר ריכוז, חרדות ודיכאון. לאחרונה, בעקבות הופעת בקיעים לאורך הצלקת בבטן, התברר שעליו לעבור ניתוח חוזר ומתקן במקום הפגיעה. עוד מציין המתלון, כי לאחר הפגיעה חווה הוא ומשפחתו הצקות והתנכלויות, לטענתו, מצד משפחת הנאשם, ובעטיין, נאלץ לעבור דירה למקום אחר.

בשל מצבו הפיזי והנפשי של המתלון, הפגיעה בפרנסתו כעצמאי בעל מוסך נמשכה מעבר לתקופת האשפוז וההחלמה.

בנוסף לתצהיר, המתלון העיד בפני בית המשפט על מצבו הפיזי והנפשי בעקבות הפגיעה הקשה של הנאשם, ובדבריו סיכם את המתואר בשני המסמכים המפורטים לעיל. במוקד דבריו עמד השינוי הקיצוני שחל בחייו ובחיי משפחתו והקרה העמוק שנפער בהם שהוא מתקשה לאחות, בלשונו: "...אני לא יודע במה להתחיל, שהחיים שלי השתנו פלאים. אני לא מצליח לאחות, אני כול הזמן מסתובב בבתי חולים... כל כמה חודשים אני מגלה על הגוף שלי דבר חדש בעקבות אותו אירוע... ואין לי כוח ולא רואה סוף לדבר הזה... קשה לי מאד לתפקד היום. חוץ מהפן הטראומטי... העתיד מפחיד אותי... כמה שאני אדבר זה עדיין לא יבטא את מה שאני מרגיש" (פרוט' ע' 224, ש' 10-16; ע' 225, ש' 4-1).

ראיות לעונש מטעם ההגנה

ב"כ הנאשם הגיש אסופה של מכתבי המלצה, הכוללת מכתבים של בעלי תפקידים ואחרים על הנאשם במסגרת עבודתו בעיריית רמת גן, בה הוא מועסק מאז 2007 כעובד תברואה, בתפקיד של מפנה אשפה וגרוטאות באמצעות משאית דחס, וכן, מכתבים מבית הכנסת ובית המדרש בו הוא משתתף בשיעורי קבועים.

במכתבים ממקום עבודתו מתואר הנאשם כעובד חרוץ, מסור ואחראי, בעל יושרה ואמין, אדם נעים הליכות ובעל מזג טוב המוערך בקרב חבריו לעבודה, שבכול שנות עבודתו לא מעד בבעיות משמעת. במכתבים הנוספים מתוארים מעשיו הטובים של הנאשם ועזרתו לנזקקים.

הטיעונים לעונש

תמצית טיעוני המאשימה

אליבא ב"כ המאשימה, מתחם העונש ההולם במקרה דנא הוא בין 2-5 שנות מאסר. בחתירתה לאימוץ עמדתה, פתחה את טיעוניה בנסיבות הקשורות בביצוע מעשה העבירה, תוך הדגשת רכיבי החומרה: הנאשם, בהחלטה מודעת, בחר לסיים סכסוך שכנים שולי ומיותר בנציצת סכין מטבח חדה ומשוננת בבטנו של המתלונן; התוצאות המידיות החמורות של מעשי הנאשם, כמתועד במסמכים הרפואיים (ת/22-ת/24), העמידו את המתלונן בסכנת חיים ממש; הנזקים הפיזיים והנפשיים של הפגיעה הקשה מלווים את המתלונן בכול תחומי חייו, והשלכותיה ארוכות הטווח משפיעות עליו, על משפחתו ועל עתידו; הנאשם בחר לנהל הוכחות, תוך הצגת גרסה דלה ופשטנית והקטנת חלקו היחסי בביצוע העבירה, עובדה שאינה עולה בקנה אחד עם ביטויי החרטה והחמלה כלפי המתלונן ונטילת האחריות שהביע בפני שירות המבחן.

ב"כ המאשימה הפנתה למספר פסקי דין בהם הורשעו נאשמים באותה עבירה בה הורשע הנאשם, עליהם נסמכה עתירתה למתחם העונש האמור, שלדידה, הוא ראוי ומתאים לנאשם בעניינו. ההכרח לעקור מן השורש את נגע האלימות שפשה בחברה ולהיאבק בתופעת השימוש בנשק קר לפתרון סכסוכים, הדגישה ב"כ המאשימה, עובר כחוט השני בפסיקת בית המשפט העליון, ומתווה הטלת עונשים כבדים ומשמעותיים בגין עבירה זו.

בטיעוניה, הבהירה ב"כ המאשימה, שלא נעלמה מעיניה המלצת שירות המבחן להטיל על הנאשם עונש שבמרכזו מאסר שניתן לרצותו בעבודות שירות לצד צו מבחן, או כאלטרנטיבה עונשית - חינוכית להסתפק בצו של"ץ, המלצה, שלדעתה, אינה הולמת את חומרת העבירה ואף סותרת את מדיניות הענישה הנוהגת. לטעמה, העדרו של עבר פלילי והתמונה החיובית העולה מהתסקירים, לא יכולים להשפיע על קביעת המתחם, אלא על מיקומו של הנאשם בתוך המתחם. ומאחר שהנאשם טרם השתלב בהליך שיקומי, לא קם הבסיס לעתירת ההגנה לסטייה ממתחם העונש ההולם.

לאור כול האמור, ביקשה ב"כ המאשימה למקם את הנאשם בשליש העליון של המתחם, ולהטיל עליו לצד עונש

המאסר, מע"ת ופיצוי כספי משמעותי.

תמצית טיעוני ההגנה

בטיעוניו לעונש עשה ב"כ הנאשם כול שניתן כדי להטות את כפות המאזניים לענישה מתונה מזו לה עותרת המאשימה. בקדמת טיעוניו הציג את נתוניו האישיים והמשפחתיים של הנאשם - בן 52, נעדר עבר פלילי, נשוי ואב לילדים קטנים בני 10-14, שמתגורר עם משפחתו בבית שכור בר"ג.

בהתייחסו לפסקי הדין שהציגה ב"כ המאשימה, טען ב"כ הנאשם, שלא ניתן לגזור מהם גזירה שווה לעניינו בקביעת המתחם, נוכח השוני המהותי ביניהם מבחינת נסיבות ביצוע העבירה, בעיקר בהיבט של דפוס ההתנהגות של מבצע העבירה. הווה אומר, באבחנה מהם, הנאשם לא הצטייד מראש בסכין ונקלע במקרה לסיטואציה בה עשה בה שימוש. יתרה מזו, לטענתו, הקביעה בהכרעת הדין, לפיה, חלק ממבחני ההגנה העצמית התקיימו בעניינו, היא נסיבה בעלת משקל שיש להתחשב בה בעת קביעת המתחם, כפי שנקבע בע"פ 9062/2012 אורי נ' מדינת ישראל.

בהיבט של נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, שיש לתת עליהן את הדעת, הפנה ב"כ הנאשם לאמור בתסקירים לגבי מצבו הנפשי של בנו של הנאשם, והקשיים הרגשיים שהוא סובל מהם בעקבות האירוע; העובדה שהנאשם עבר לדירה חדשה בשכירות; מצבו הכלכלי הירוד עקב היעדרו מהעבודה בגין מעצר; והצער והחרטה שהביע ונכונותו לקחת אחריות בגין מעשיו. בנוסף, סקר ב"כ הנאשם את מכתבי ההמלצות שקיבל הנאשם מגורמים שונים, בהם תוארו תכונותיו החיוביות ומעשיו הטובים.

באשר לשיקומו של הנאשם.

בבקשו לשכנעני לקיומו של בסיס לסטייה ממתחם העונש מטעמי שיקום, עמד ב"כ הנאשם על הנתונים המאפשרים זאת, ובהם, נכונותו של הנאשם להשתלב בטיפול במסגרת שירות המבחן ורמת הסיכון הנמוכה להישנות ההתנהגות האלימה. בהקשר זה הפנה גם להמלצת שירות המבחן על הטלת צו מבחן למשך שנה, שבמהלכו ישולב הנאשם בתכנית טיפולית בתחום האלימות, המעידה, לדעתו, על הערכתה החיובית לגבי סיכויי שיקומו.

ב"כ הנאשם חזר והדגיש, שמדיניות הענישה הנוהגת תלויה בנסיבותיו הקונקרטיות של המעשה, תוך סקירת פסקי דין שנסיבותיהם דומות לעניינו, ובכולם נגזר על הנאשם עונש מאסר שניתן לרצותו בעבודות שירות.

דברי הנאשם

הנאשם ניצל את זכותו לומר את דבריו טרם גזירת דינו, וחזר וביקש את סליחת המתלונן ואת מחילתו.

דין והכרעה

קביעת מתחם העונש ההולם

בחינת נסיבות ביצוע העבירה כפי שנקבעו בהכרעת הדין בהתאם למבחן "הקשר הדוק" (בע"פ 4910/13 ג'אבר נגד מדינת ישראל), מובילה למסקנה שמדובר באירוע אחד, ומכאן שיש לקבוע בגינו מתחם עונש הולם אחד.

עתה אפנה לקביעת מתחמי הענישה ההולמים בשים לב לאמות המידה שקבע המחוקק.

עיקרון ההלימה הוא העיקרון המנחה בענישה ומשמעותו קיום יחס הולם בין חומרת מעשי העבירה בנסיבותיהם ומידת אשמו של הנאשם, ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו (סעיף 40ב. לחוק). בעת קביעת מתחם העונש ההולם על בית המשפט להתחשב בערכים המוגנים שנפגעו מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, המנויות בסעיף 40ט. לחוק.

אדון בשיקולים אלה כסדרם.

הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בהם

הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשי הנאשם הם, זכותו של כול אדם לחיים, לביטחון, לשלמות הגוף ולבריאות הפיזית והנפשית.

הזכות לחיים ולשלמות הגוף היא זכות יסוד מקודשת, ששומה להגן עליה בכול דרך:

"יש לשוב ולהדגיש כי זכותו של כול אדם לחיים ולשלמות הגוף היא זכות יסוד מקודשת ואין להתיר לאיש לפגוע בזכות זו. יש להילחם באלימות שפשטה בחברתה הישראלית על כול צורותיה וגווניה, אם בתוך המשפחה ואם מחוצה לה, אם בקרב בני נוער ואם בקרב מבוגרים. זהו נגע רע שיש לבערו מן היסוד... לפיכך, שעה שנגע האלימות והפרת החוק פושה בחברתנו מן הראוי שידע כול איש ותדע כול אישה כי אם יבחרו בדרך האלימות ייטו בתי המשפט להשית עליהם עונשי מאסר מאחורי סורג ובריח". (ע"פ 3863/09 מדינת ישראל נ' חסן (10.11.2009)).

בפסיקה נקבע, כי השימוש באלימות ובכוח הזרוע לפתרון סכסוכים - אותה "תת תרבות הסכין", היא תופעה מסוכנת וחמורה: **"המחייבת את מערכת אכיפת החוק להציב קיר של ברזל בדמות אפס סובלנות על מנת לגדוע תופעה זו מהשורש ובמהירות האפשרית. מצווים אנו ליתן ידנו למלחמה העיקשת בתופעת הבריונות שפטה בארצנו, וידע כול מי שנוטל לעצמו את החרות לנהוג באלימות, כי הוא עלול לשלם על כך בחרותו"** (ע"פ 10194/09

אנדרי פוטורוצין נ' מדינת ישראל, וע"פ 10228/09 אלכסיי בליאכמן נ' מדינת ישראל (20.7.2010).

חברה מתוקנת אינה יכולה להשלים עם התנהגות בריונית, וחובתה להכריז עליה מלחמת חורמה בדרך של ענישה קשה ומחמירה:

"רבות כבר נפסק אודות תופעת השימוש בסכינים ושאר סוגי נשק קר כאמצעי ליישוב סכסוכים ומחלוקות, המחייבת תגובה עונשית מחמירה ומסר ברור מבתי המשפט וכלל רשויות אכיפת החוק, תוך מתן משקל משמעותי בענישה לשיקולי הרתעת היחיד והרבים, גם אל מול שיקולים אישיים. אירועי אלימות המגולמים בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, שהיא העבירה העיקרית בה הורשע המשיב, עשויים להתרחש במגוון רחב מאוד של מצבים, נסיבות ביצוע ורמות חומרה. ואכן, הפסיקה כוללת מנעד רחב של רמות ענישה, בהתאם לנסיבות הספציפיות של כל מקרה. בקביעת מתחם העונש ההולם ובגזירת הדין בגדרו אין די בהתייחסות לסעיף העבירה בו הורשע הנאשם, אלא העיקר הוא בעובדות ובנסיבות האירועים הספציפיים בגין הורשע הנאשם" (ע"פ 5980/15 מדינת ישראל נ' זדה (23.3.16)).

על חומרת העבירה בה הורשע הנאשם ניתן ללמוד גם מהעונש המרבי של 14 שנות מאסר, שהמחוקק קצב בצדה.

מידת הפגיעה בערכים המוגנים נגזרת, בין היתר, מנסיבות ביצוע העבירות, אליהן עוד אשוב בהמשך. אקדים ואומר כבר עתה, שאין כל ספק, כי במעשהו פגע הנאשם במידה משמעותית בכל אחד מן הערכים עליהם ביקש המחוקק להגן, והוא גלום בכול פרטי האירוע, ובהם, הרקע למעשה, נסיבות ביצועו, תוצאותיו והשלכותיו. הנאשם דקר את המתלונן באמצעות סכין חדה בבטנו, הדקירה העמוקה העמידה את חייו של המתלונן בסכנה, ועל חומרתה מעידים הניתוח המורכב שעבר, שכלל כריתה של המעי הגס, ואשפוז ממושך, כמו גם, הליך ההבראה הקשה והמורכב, כשלכול אלה מצטרפים הנזקים הפיזיים והנפשיים המידיים וארוכי הטווח.

מדיניות הענישה הנהוגה

מדיניות הענישה הנהוגת בעבירות בהן הורשע הנאשם, מגוונת ותלויה נסיבותיו של כל מקרה ומקרה ובחינתה מעלה מנעד רחב ומגוון של עונשים. יחד עם זאת, הקו המנחה של הפסיקה ברור והוא מעביר מסר חד משמעי - שומה על בתי המשפט להטיל עונשים מרתיעים ומשמעותיים על מי שבחרו בחירה בלתי נסבלת בדרך האלימות, כדי לבטא את סלידתה של החברה ממעשים כאלה ולתרום את חלקם למאבק בעקירתם מהשורש:

"אכן, ניתן למצוא פסיקה מגוונים שונים בעבירת דקירה, והדבר מעוגן בנסיבות המקרה, חומרת הפגיעה, בגילו ובעברו של הנאשם וכיוצא באלה. לא נתיימר לומר כי הושגה 'אחידות'; אחידות של ממש אינה אפשרית כמובן, שהרי אין תיק דומה למשנהו. ואולם, יש בסופו של יום מגמה ברורה בפסיקתו של בית משפט זה, והיא נובעת מצרכי הזמן והמקום: לתרום אותה תרומה שיכול בית המשפט להרים למאבק בתופעת הסכינאות, מעין מכת מדינה, על ידי יחס מחמיר" (ע"פ 8597/07

זועבי נ' מדינת ישראל (15.1.08) (ראו גם: ע"פ 1568/14 דובגילנוק נ' מדינת ישראל (31.3.2015); ע"פ 8063/16 מדינת ישראל נ' קלביחו (26.9.2017) (להלן: "עניין קלביחו")).

על מנת לשרטט כדבעי את מתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם, תובא להלן הפסיקה הנוהגת במקרים הדומים למקרה שבפניי, אליה ראיתי לנכון להפנות:

א. ע"פ 6636/09 טיגאב וואסה נ' מדינת ישראל (26.4.2010), דחה בית המשפט העליון את ערעורו של המערער והותיר על כנו את העונש שגזר בית המשפט המחוזי בבאר שבע על הנאשם, שעמד על **4 שנות מאסר בפועל**, לאחר שהורשע על יסוד הודאתו בביצוע עבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות.

כעולה מעובדות כתב האישום, בשעת לילה מאוחרת פרץ ויכוח בין חברו של המערער לבין המתלונן, במהלכו החליפו השניים מהלומות. בשלב מסוים, שלף המערער סכין שנשא עמו, ודקר את המתלונן מספר פעמים. כתוצאה מכך, הובהל המתלונן לבית החולים, ונזקק להתערבות כירורגית ולאשפוז ממושך. אף שהמערער היה נעדר עבר פלילי, דחה בית המשפט העליון את ערעורו וקבע שמעשיו היו עלולים לגרום לתוצאות קשות יותר מאלו שנגרמו בפועל. משכך, ונוכח גל האלימות שפשה בחברה הישראלית, קבע שעונשו של המערער אינו מגלם חומרה יתרה.

ב. בע"פ 1929/12 מדינת ישראל נ' סעיד מחאמיד (24.4.2012), החמיר בית המשפט העליון בעונשו של המערער, וגזר עליו **36 חודשי מאסר בפועל** חלף 24 חודשי מאסר בפועל שגזר עליו בית המשפט המחוזי בחיפה, לאחר שהורשע על יסוד הודאתו בעבירה של חבלה בנסיבות מחמירות.

כעולה מעובדות כתב האישום, בשעת לילה מאוחרת, עת שבילה במועדון בחיפה, התעורר בינו לבין שני מבלים אחרים ויכוח שהתדרדר לאלימות פיזית. בהמשך, דקר המערער את אחד המבלים עמם התעמת, ונמלט מן המקום. כתוצאה ממעשיו, נפגע המתלונן קשות, ונאלץ לעבור שורה של הליכים רפואיים מורכבים. בהחמרת עונשו של הנאשם, ציין בית המשפט העליון כי "בלב המקרה עומדת העובדה הפשוטה שהמערער נשא סכין ללא כל צידוק של ממש, והשתמש בה בשל קטטה של מה בכך", והוסיף כי ההחמרה בעונשו של הנאשם נובעת מחומרת מעשיו.

ג. בפרשה שנדונה במסגרת ע"פ 935/14 אוסטרוביץ נ' מדינת ישראל (30.11.2014), דחה בית המשפט העליון ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי, שקבע מתחם שנע בין **3.5-5 שנות מאסר בפועל**, והטיל על המערער, שהורשע בעבירה של גרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, עונש של **50 חודשי מאסר בפועל**.

כעולה מעובדות המקרה, המערער הגיע לבית אביו יחד עם המתלונן, חברתו של המתלונן ואחיו לארוחת ערב. במהלכה התפתח דין ודברים בין המערער למתלונן, שבעקבותיו נכנסו השניים לתוך הבית. לאחר שהמתלונן הפציר במערער "שיירגע ולא יהרוס את הערב", שלף המערער בתגובה שני סכיני מטבח שהיו חבויים מתחת לחולצתו והטיח במתלונן שלא "יתחיל אותו". המתלונן יצא מהבית, ולאחר זמן מה, כשחזר לבית בשנית, תקף אותו המערער באמצעות סכין המטבח וגרם לו לחתכים ביד שמאל ובכתף שמאל. כשניסה המתלונן להסתובב במטרה לברוח מהמערער, דקר אותו האחרון דקירה נוספת עמוקה בשכם שמאל.

ד. בע"פ 379/15 אגינצ'ה לוי נ' מדינת ישראל (26.07.2015), הותר בית המשפט העליון על כנו את גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע, שגזר על הנאשם **30 חודשי מאסר בפועל** ו-12 חודשי מאסר על תנאי לצד תשלום פיצויים למתלונן בסך של 10,000 ₪.

המערער הורשע על יסוד הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בביצוע עבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות. כעולה מעובדות כתב האישום המתוקן, למערער הייתה היכרות קודמת עם המתלונן. ביום האירוע, פגש הנאשם את המתלונן בבית קפה, שם התפתח ויכוח ביניהם, שבמהלכו החלו דחיפות הדדיות. לאחר הצלחת הנוכחים במקום להפריד בין הניצים, נטל המערער בקבוק בירה מלא בחלקו, הטיח אותו בפניו של המתלונן וגרם לו לחבלה. המתלונן נותח ואושפז בבית החולים למשך מספר ימים. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש שנע בין **24-48 חודשי מאסר בפועל**.

בדחותו את הערעור קבע בית המשפט העליון שהעונש שנגזר על המערער סביר וראוי בנסיבות העניין.

באבחנה ממקרה זה, בענייננו קיימות נסיבות נוספות ובעלות חומרה שמשפיעות על קביעת מתחם רחב יותר, בהן: השימוש שעשה הנאשם בסכין חדה והחדרתה לבטנו של המתלונן, ואופי החבלה ותוצאותיה הקשות. זאת מעבר לעובדה, שבניגוד לנאשם, המערער הודה כבר בתחילת משפטו בביצוע העבירה ונטל אחריות על מעשיו, ובכך חסך את עדות נפגע העבירה.

גם לאחר הצגת הפסיקה האמורה, אני רואה לחזור ולהדגיש, כי ככלל, קשה לערוך אריתמטיקה ולהשוות בין נסיבותיו של מקרה אחד למשנהו. כבר נאמר, שענישה אינה מלאכה מכנית, ועל בית המשפט לבחון כל מקרה על פי מאפייניו הפרטניים. למרבה הצער, עבירות אלימות מגוונות ושונות. ככאלה, ביטוי בפסיקה מציג קשת רחבה של מתחמי ענישה בהתאם לנסיבות המעשה ואופיו ומיהותו של העושה. ולכן, לטעמי, פרט להתוויית הדרך, בלתי אפשרי לדלות משפע גזרי הדין נתונים מוחלטים, חדים וברורים שביכולתם להגדיר כיוון חד משמעי וליצור אחידות של ממש למידת העונש, שהרי כול נאשם נושא בעונשו על פי מידותיו ובהתאם למידת פשעיו.

נשוב לענייננו.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה (ט.40).

הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה מלמדות על החומרה האינהרנטית הטבועה במעשה הנאשם, וסבורני, שעל בית המשפט לקבוע מתחם עונש שייתן ביטוי לחומרה זו.

אתייחס לנסיבות הרלבנטיות כסדרן בחוק, ובתוך כך אדון בטענות הצדדים.

באשר לתכנון שקדם לביצוע העבירה (ט.40(א)(1)). נטילת הסכין מהמטבח על ידי הנאשם והיציאה למבואה כשהסכין

אחווה בידו, עונה על נסיבה זו.

אשר לנזק שהיה צפוי מביצוע העבירה (40ט.א(3)). ברי, כי דקירה עמוקה בגופו של אדם באמצעות סכין מטביעה בו חותם פיזי ונפשי קשה. רוצה לומר, ברי, כי נעיצת סכין חדה ומשוננת בבטנו של אדם, שהוא לכול הדעות אזור חיוני בגוף, כפי שאירע בענייננו, עלולה מעצם טיבה לגרום לנזקים חמורים ולהוביל לתוצאות קשות ואף הוות אסון, והיא מהווה נסיבה לחומרה.

הוא הדין לגבי הנזקים שנגרמו למתלון כתוצאה מהדקירה (40ט.א(4)). הנזקים פורטו בהרחבה בפרק של סקירת תסקירי שירות המבחן, ולא מצאתי לנכון לחזור עליהם, אלא בקצירת האומר, לשם סיכומם של דברים.

למתלון נגרם כתוצאה מהדקירה פצע חדירה בבטנו, בינו נזקק לעירוי דם מאסיבי ולניתוח חירום, שבמהלכו בוצעה כריתה של המעי הגס בשל פגיעה בעורק (1/ת), ובנוסף, סבל מחתכים בכתפו ובידו. בעקבות מצבו אושפז בבית החולים למשך מספר ימים. בנתונים אלה יש כדי להגביר את חומרת מעשה העבירה. לכך מצטרפות ההשלכות הפיזיות והנפשיות - המידיות וארוכות הטווח שנגרמו למתלון כתוצאה מהפגיעה, כמפורט בהרחבה לעיל.

ובאשר לסיבות או לרקע לביצוע מעשה העבירה (40ט.א(5)), עניין, כאמור לעיל, בסכסוך בין הנאשם למתלון שניתן היה לפתור אותו בדרך אחרת, נטולת אלימות, ולכן, הן מהוות נסיבה נוספת לחומרה. לכך מצטרפות העובדות, שלאשם ולמתלון היכרות ארוכת שנים - כבת 45 שנה, והם התגוררו בתקופה הרלוונטית בשכנות באותו בניין, המוסיפות עוד נדבך של חומרה.

ואשר לטענת ב"כ הנאשם, כי הקביעה בהכרעת הדין, לפיה, חלק ממבחני ההגנה העצמית מתקיימים בענייננו משמעותה קרבה לסייג לאחריות פלילית, המהווה נסיבה, שיש להתחשב בה בעת קביעת המתחם כמפחיתה את חומרת מעשה העבירה ואשמו של הנאשם (40ט.א(9)). לביסוס טענתו נסמך ב"כ הנאשם על ע"פ 9062/2012 **אורי חבה נ' מדינת ישראל** (להלן: "**עניין חבה**").

אקדים ואומר כבר עתה. איני סבורה שניתן לגזור גזירה שווה מעניין חבה לענייננו וראוי לאבחן ביניהם. זאת מן הטעם, שבעניין חבה, קבע בית המשפט שבעת ביצוע עבירת ההריגה, היה הנאשם נתון לסכנה חיים ממשית, במיוחד לאחר שהמנוח שלף את אקדחו וכיוון אותו לעברו, מצב שלא מתקיים בענייננו.

ולגופם של דברים.

פסיקת בית המשפט העליון עמדה על המקרים בהם יחול סעיף 40ט(א)(9) לחוק, ככל שמדובר בקרבה לסייג לאחריות הפלילית בדמות הגנה עצמית, בדברים הבאים:

"אדם שאינו עומד בתנאי ההגנה העצמית, אך חלקם מתקיים, הריהו ראוי על כל פנים להתחשבות בנסיבות המיוחדות שהובילו למעשיו 'בדרך של הקלה בעונש או אפילו פטור מלא, לפי המקרה, תוך מתן משקל מרבי והולם למידת אשמתו המעטה'... כך נקבע בסעיף 40ט(א)(9) לחוק העונשין, כי בעת קביעת מתחם הענישה, על בית המשפט להביא בין שיקוליו את 'הקרבה לסייג לאחריות פלילית כאמור בסימן ב' לפרק ה'". (עניין חבה).

כאמור, ברי שהנאשם אינו עומד בכל תנאי סייג ההגנה העצמית, ומשכך, כפי שכבר קבעתי, היא לא חלה בעניינו. עם זאת, וכנטען על ידי בא כוחו, יש לבחון האם חלקם של התנאים מתקיים באופן המקיים קרבה לתחולת סייג ההגנה העצמית, וברמה המצריכה התחשבות בכך בקביעת מתחם העונש ההולם.

על אף התקיימות שני המבחנים - מבחן התקיפה שלא כדין ומבחן המידיות - לא ניתן לקבוע שחלה בעניינו של הנאשם קרבה לסייג ההגנה העצמית. אומנם, המתלונן הטיח בנאשם טענות על התנכלותו, אך הן לא כללו איומים, ולכן, אין כול הצדקה לדקירת המתלונן בסכין חדה ומשוונת. זאת ועוד, הנאשם יכול היה לבחור באמצעי פחות מסכן חיים לשם הרתעת המתלונן, או לחילופין, להזעיק משטרה. לשון אחר. נטילת סכין, ועל אחת כמה וכמה, השימוש בה לשם דקירת המתלונן, מרחיקה את עניינו של הנאשם מתחולת הסייג, גם בהתקיימות שני המבחנים.

לאור האמור, הגעתי לכלל מסקנה, שלא חלה בעניינו של הנאשם קרבה לסייג לאחריות פלילית, ומשכך, מתחם העונש ההולם ייקבע לאור יתר הפרמטרים הקבועים בסעיף 40ג(א) לחוק, ובהם, נסיבות ביצוע העבירה הרלוונטיות לעניינו.

קביעת מתחם העונש ההולם

לאחר ששקלתי את מכלול הנסיבות הקשורות במעשה העבירה ולמידת אשמו של הנאשם, ובהתחשב בחומרת מעשה העבירה בנסיבותיו, בעוצמת הפגיעה בערכים המוגנים, במדיניות הענישה הנוהגת (40ג). אני קובעת שמתחם העונש ההולם נע בין **54 - 24 חודשי מאסר בפועל**.

מיקומו של הנאשם בתוך המתחם

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (40יא).

בגזירת העונש המתאים לנאשם, יש להתחשב ב**נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (40יא)**. במסגרת זו מן הדין לתת את הדעת על הנסיבות הבאות:

הנאשם כבן 51, אדם באמצע חייו, נעדר כול עבר פלילי, ניהל אורח חיים נורמטיבי עובר ליום האירוע ולאחריו. ברי, כי עונש מאסר לאדם בגילו של הנאשם, שמעולם לא היה מעורב בפלילים יפגע בו ובמשפחתו - הן ברמה האישית, והן בהיבט של מי שמופקד על פרנסת משפחתו. שירות המבחן מצוין, שעונש מאסר, אפילו ירוצה בדרך עבודות שירות,

יאלץ את הנאשם לוותר על עבודתו ויקשה עליו לפרנס את משפחתו, ובהיותו המפרנס העיקרי, הדבר יוביל להחמרה במצבו הכלכלי, האישי והמשפחתי. אי לכך, אני רואה לתת משקל לקולה לנסיבות שעניינן, הפגיעה של העונש בנאשם (40.יא.1), והפגיעה של העונש במשפחתו (40.יא.2).

כמו כן, אתחשב בעברו הנקי של הנאשם (40.יא.10).

בהיבט של נטילת אחריות ומאמצים לתיקון תוצאות העבירה (40.יא.4) ו-(5). לאחר הרשעתו, בשיחותיו עם שירות המבחן, וגם בדבריו לבית המשפט טרם גזירת הדין, הנאשם ביטא אמפטיה למתלונן והביע צער רב וחרטה על מעשיו. הגם שבמדובר בשלב מאוחר, יש בהתבטאויות אלה ביטוי לנטילת אחריות על מעשיו, ועובדה זו תילקח בחשבון במסגרת המתחם.

מאסופת מכתבי ההמלצה שהגישה ההגנה מצטיירת דמותו של הנאשם כאדם חיובי - הן במסגרת עבודתו והן ברמה החברתית, ואני רואה להתחשב בכך בקביעת מיקום עונשו בתוך המתחם (40.יא.7).

מעת ביצוע העבירה חלפו כשנה ו-10 חודשים. בהתחשב בכך שבתיק נוהלו הוכחות, איני סבורה שיש לתת לנסיבה של חלוף הזמן (40.יא.10) משקל משמעותי.

חריגה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום (40.ד.א)

לאחר ששבתי ובחנתי את תסקירי שירות המבחן והמלצותיו, הגעתי למסקנה שלא נמצא בסיס לחריגה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום.

אבאר.

אכן, על אף שעיקרון ההלימה הוא העיקרון המנחה בענישה, תיקון 113 לחוק מאפשר לבית המשפט מקום בו מצא שהנאשם השתקם או השתכנע כי קיים סיכוי של ממש לשיקומו, להעדיף במקרים מסוימים ומתאימים שיקולי שיקום על פני שיקולי הלימה.

כך מורה סעיף 40.ד.א (א) לחוק:

"40.ד. (א) קבע בית המשפט את מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה ומצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי

**הנאשם, לרבות העמדתו במבחן לפי סעיפים 82 או 86 או לפי פקודת המבחן [נוסח חדש],
התשכ"ט-1969.**

על מנת לעמוד בתנאי הדורש "סיכוי של ממש (שהנאשם - מ.ד.) ישתקם", על הנאשם להציג עובדות וראיות לסיכויי שיקומו, וזאת להבדיל מטענות בעלמא (יניב ואקי ויורם רבין "הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה: תמונת מצב והרהורים על העתיד לבוא" הפרקליט נב 413, 446 (התשע"ג)). ובאשר לתשתית העובדתית להוכחת סיכויי השיקום, זו תגובש תוך בחינת אמצעים ראייניים שונים, ובראשם, תסקיר שירות המבחן (ראו: ע"פ 6637-17 אליזבת קרנדל נ' מדינת ישראל (18.4.2018)) (להלן: "ענין קרנדל").

בפסיקה, יש לציין, טרם ניתנה תשובה מחייבת לשאלה באילו נסיבות יכיר בית המשפט בקיומו של סיכוי של ממש לשיקום, שיצדיק חריגה ממתחם העונש שנקבע. על כן, ומטבע הדברים, יש להתחשב בכל מקרה ונסיבותיו שלו, בשים לב לכך שהפעלת סמכות זו, הקבועה בסעיף 40ד. לחוק, אינה מוגבלת לעבירות קלות בלבד (שם, בפס' 24).

כשנדרש בית המשפט במקרים קודמים להעריך את הסיכויים לשיקומו של נאשם בגדרי סעיף 40ד, הובאו בחשבון שיקולים מרכזיים שונים, כגון:

**"המוטיבציה שהפגין האדם שהורשע להשתקם; הליך של גמילה מהתמכרות שהוא עובר;
השתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים שונים; אינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגות ובדרך
החשיבה; הבעת חרטה כנה על המעשים והפגנת אמפתיה כלפי נפגעי העבירה" (שם).**

בכל הנוגע לשיקולים אלה, הובהר בעניין קרנדל שלא מדובר ברשימה ממצה של שיקולים, וכי:

"...התקיימותו של שיקול זה או אחר אינה מצדיקה בהכרח חריגה ממתחם העונש משיקולי שיקום. טעם עיקרי לכך הוא שחלק מהשיקולים שהוזכרו לעיל מובאים ברגיל בחשבון במסגרת קביעת העונש בתוך המתחם... עם זאת, ומבלי לקבוע מסמרות, ניתן לציין ששילוב בין שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפתיה לנפגעי העבירה לבין אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי-טיפול מוצלח וחזרה לדרך הישר, עשוי להצביע על 'סיכוי של ממש לשיקום' כלשונו של סעיף 40ד(א)". (שם, בפס' 24).

לאור האמור בתסקירים לגבי ההליך הטיפולי שעבר הנאשם עד כה, כמפורט בהרחבה בפרק שדן בכך, השאלה העומדת על המדוכה היא, האם מתקיימות במקרה זה נסיבות מתאימות המצדיקות סטייה ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום, בהתאם להוראת סעיף 40ד(א) לחוק.

מהתסקירים עולה, שהנאשם השתלב במסגרת שירות המבחן בהליך טיפולי והשתתף בקבוצת הכנה קיצרת מועד, בת 12 מפגשים. המדובר במפגשים המיועדים לנאשמים שביצעו עבירות מגוונות ומצויים בראשית דרכם הטיפולית ומטרתם להכיר למשתתפים את יסודות הטיפול ולבחון את מידת הנכונות והמסוגלות שלהם לקשר טיפולי משמעותי וממושך.

הנאשם צלח הליך התחלתי זה, והביע נכונות להמשיך ולהשתלב בקבוצה ארוכת טווח בתחום האלימות. כאמור, שירות המבחן התרשם, שלנאשם יכולת טובה להיתרם מהליכי טיפול ושיקום בעיתוי זה, וכיום, הוא בעל הבנה טובה יותר של דפוסי התנהלותו האימפולסיביים ומצבי סיכון עבור, והתהליך משמעותי עבורו.

דא עקא, שכול המפגשים בהם השתתף הנאשם עסקו בעבריינות בכלל ונועדו לבחון את עצם התאמתו ומסוגלותו להשתלב בהליך טיפולי - שיקומי, כך שניתן לומר, שמדובר בשלב טרומי בלבד של ההליך. לשון אחר, למעשה, הנאשם עדיין לא החל בטיפול שיקומי בבעיית האלימות שנחשפה במעשיו, ולכן, אין בעובדה שעבר שלב מקדמי זה כדי להעיד על שינוי עמוק בהתנהגותו ובדרך החשיבה שלו, שמהווה נקודת מוצא להערכת סיכויי שיקומו. ההתרשמות החיובית של שירות המבחן לגבי יכולתו של הנאשם להמשיך בהליכי טיפול ושיקום ולצעוד צעד נוסף קדימה, בצירוף הערכת סיכון נמוכה להישנות ביצוע עבירות אלימות מצדו, מהווים אמנם אינדיקציה להערכת הפוטנציאל השיקומי שלו, אך אינדיקציה זו היא ראשונית בלבד, וגם אינה קונקרטית לתחום עבירות האלימות, העומד במוקד הדיון. רוצה לומר, בהינתן נתונים אלה, לא השתכנעתי, שבשלב זה יש בסיס לקיומו של "סיכוי של ממש לשיקום" הנאשם בנושא האלימות בו הוא לוקה, ברמה המאפשרת ומצדיקה חריגה ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום.

ודוק. כול הנסיבות האחרות שעמדו בבסיס ההמלצה העונשית של שירות המבחן, וביניהן, גילו של הנאשם, עברו הנקי, האמפטיה והחרטה שהביע, ההכרה בפגיעה במתלון ובנזקיה, והשפעת העונש עליו ועל משפחתו, נשקלו במסגרת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, וינתן להן משקל בתוך מתחם העונש ההולם.

סיכומי של דבר, לאחר שקלול כול הנתונים המפורטים לעיל, החלטתי למקם את עונשו של הנאשם ברף העליון של השליש הראשון של המתחם.

סוף דבר

לאחר ששקלתי את כול השיקולים הצריכים לעניין, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

1. **34 חודשי מאסר בפועל** בניכוי תקופת מעצרו מה-20.1.19 - 7.2.19.
2. 12 חודשי מע"ת והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור במשך 3 שנים מיום שחרורו מהכלא על עבירת אלימות מסוג פשע.
3. 6 חודשי מע"ת, והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור במשך 3 שנים מיום שחרורו מהכלא על עבירת אלימות מסוג עוון.
4. פיצוי למתלון בסך 25,000 ₪, אותו יפקיד הנאשם במזכירות בית המשפט ב- 10 תשלומים שווים ורצופים החל מיום 5.12.21. אי תשלום במועדו או במלואו יעמיד את יתרת הפיצוי לפירעון מדי.

ניתנה והודעה היום כ"ז חשוון תשפ"ב, 02/11/2021 במעמד הנוכחים.

עמוד 16

מרים דיסקין, שופטת עמיתה

ב"כ הנאשם:

אנחנו מבקשים עיכוב ביצוע העונש על מנת לאפשר לנו להגיש ערעור לבית המשפט העליון. מדובר בנאשם שמשוחרר תקופה ארוכה, התייצב לכל הדיונים. במהלך התקופה לא נפתחו תיקים חדשים. לא הי לו שום הפרות והופקדו הערבויות בתיק.

ב"כ המאשימה:

אנו נתנגד לבקשת חברתי. העתירה העונשית שלנו היתה ברורה מימים ימימה. במידה ובית המשפט יחליט להיעתר לבקשה אבקש שיופקדו ערבויות להמשך ההליכים.

ב"כ הנאשם:

הופקדו ערבויות בסך 10 אלף ₪.

החלטה

משגזר דינו של הנאשם עליו להתחיל בריצוי עונשו לאלתר, למעט נסיבות חריגות ויוצאות דופן שאינן מתקיימות בענייננו. הגשת ערעור שהיא לעצמה אינה מהווה נסיבה שכזו. יחד עם זאת, אני רואה לעכב את תחילת רצוי העונש לתקופה קצרה על מנת לאפשר לנאשם להיערך לקראת הכניסה לכלא.

הנאשם יתייצב לריצוי עונש המאסר שהוטל עליו ביום 21.11.21 עד לשעה 10:00, בימ"ר ניצן ברמלה או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון ועותק מגזר הדין.

על הנאשם לתאם את הכניסה למאסר, כולל אפשרות של מיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר, בטלפונים 08-9787377 או 08-9787336, וכן, להתעדכן באתר האינטרנט של שב"ס ברשימת הצידוד הראשוני שניתן

להביא עם התייצבותו.

להבטחת התייצבות הנאשם למאסר ישמשו הערבויות שהופקדו על ידו בתיק המעצרים, והתנאים המגבילים הקיימים ימשיכו להיות בתוקף עד להתייצבותו לריצוי המאסר.

בנוסף, ככול שלא הוצא צו עיכוב יציאה מהארץ נגד הנאשם, אני מורה על איסור יציאה מהארץ עד לסיום ריצוי עונש המאסר. אם ברשותו דרכון, על הנאשם להפקידו בתחנת המשטרה.

ניתנה והודעה היום כ"ז חשוון תשפ"ב, 02/11/2021 במעמד הנוכחים.

חתימה

מרים דיסקין, שופטת עמיתה